HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Ensi- ja turvakotien liiton lausunto

Järjestöpäällikkö Aki Siltaniemi
7.10.2025

ENSI- JA TURVAKOTIEN LIITTO
80 VUOTTA

6.10.2025

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025 liittyen Istanbulin sopimuksen toimeenpanoon ja kriisiauttamisen turvaamiseen:

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan uhreille sekä tekijöille suunnatut neuvonta- ja tukipalvelut, eli ns. väkivaltatyön avopalvelut

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan uhreille sekä tekijöille suunnatut neuvonta- ja tukipalvelut, eli ns. väkivaltatyön avopalvelut

- Suomea velvoittaa vuonna 2015 ratifioitu Euroopan Neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi (Istanbulin sopimus).
- Ensi- ja turvakotien liitto pitää tärkeänä ja positiivisena sitä, että turvakotitoiminnan rahoitusta lisätään ensi vuoden budjetissa. Istanbulin sopimuksen ja Euroopan neuvoston suosituksen täyttämisen lisäksi turvakotipaikkojen tarvetta osoittaa jatkuvasti nouseva turvakotien käyttäjämäärä
- Ensi- ja turvakotien liitto pitää välttämättömänä sitä, turvakotien lisäksi Suomessa turvataan riittävät resurssit väkivallan uhreille, lapsille ja tekijöille suunnattuihin neuvonta- ja tukipalveluihin, joista apua saa nopeasti, mutta myös riittävän pitkään. **Turvakotien antama kriisiapu ei yksin riitä väkivallasta toipumiseen ja siitä selviytymiseen, vaan rinnalla tarvitaan avopalveluita.**

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan uhreille sekä tekijöille suunnatut neuvonta- ja tukipalvelut, eli ns. väkivaltatyön avopalvelut

- Talousarviossa budjettimomentin (33.90.50, Stean avustukset) sisällä kriisiauttamiseen ja arjen turvallisuuden edistämiseen esitetään vähennystä 37 M€:sta 21 M€:aan eli 43 prosenttia.
  - Tämä poikkeaa oleellisesti muiden euromäärältäänkin suurempien toimintaluokkien 0-18 prosentin vähennyksistä. (Järjestöjen toimintaedellytysten vahvistaminen -6 %, Terveyden edistäminen sekä työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen -18 %, Osallisuuden, toimijuuden ja arjenhallinnan tukeminen +1%).
  - Esitys poikkeaa myös STM:n esityksestä, eikä perusteita siihen, miksi vähennykset kohdistettaisiin kriisiauttamiseen, ole avattu.
- ETKL pyytää valiokuntaa kiinnittämään huomiota siihen, että sen vaikutukset ovat isot vauva- ja lapsiperheille Suomessa.
- ***Esitämme määrärahojen lisäämistä budjettimomentille (33.90.50) tai kohdentamista sen sisällä kriisiauttamiseen ja arjen turvallisuuden edistämiseen.***

ENSI- JA TURVAKOTIEN LIITTO 80 VUOTTA

6.10.2025

Vauvaperheiden päihteettömän ja turvallisen arjen edistäminen avopalveluin

Pidä kiinni® -hoitojärjestelmän avopalvelujen toiminnan turvaaminen

Vauvaperheiden päihteettömän ja turvallisen arjen edistäminen avopalveluin (Pidä kiinni® -hoitojärjestelmän avopalvelujen toiminnan turvaaminen)

- **Budjettimomentin (33.90.50) sisällä kriisiauttamiseen ja arjen turvallisuuden edistämiseen esitettävä 43 %:n (16 M€:n) vähennys saattaa uhata myös Pidä kiinni® -hoitojärjestelmän mukaisten avopalvelujen Stealta saatavaa rahoitusta.**
- Pidä kiinni® -hoitojärjestelmä on valtakunnallinen, kansainvälisestikin ainutlaatuinen ja tutkitusti vaikuttava hoitomalli, joka tarjoaa päihdeongelmaisille vauvaperheille kokonaisvaltaista tukea.
- Äidin päihteidenkäyttö on yleisimpiä syitä pienten lasten huostaanottoihin. 3000–6000 sikiötä on vuosittain vaarassa vaurioitua äidin päihteiden käytön takia. Pelkästään yhden vauvan pitkäaikaisen huostaanoton kustannukset sijoituspaikasta riippuen ovat 1–1,6 M€. Järjestöjen avopalvelujen avulla pystytään tavoittamaan sellaisia henkilöitä, jotka muuten jäisivät tai jättäytyisivät ja palvelujärjestelmän ulkopuolelle.
- **Budjetissa mainittu STEAn kriisiauttamiseen suunnattujen avustusten vähennys on merkittävä uhka tälle toiminnalle. Ilman rahoitusta menetetään vuosikymmenten aikana kehitetty asiantuntemus ja perheiden tarvitsema tuki.**

ENSI- JA TURVAKOTIEN LIITTO 80 VUOTTA

6.10.2025

Lapsiperheköyhyyden vähentäminen

Lapsiperheiden köyhyys ja toimeentulotuki

- Lapsiperheiden ja lasten köyhyyden lisääntyminen on huolestuttava ilmiö.
  - Vuosien 2024–2025 sosiaaliturvaleikkausten arvioidaan lisäävän toimeentulotukea saavien henkilöiden määrää noin 30 000:lla. Pienituloisten määrä puolestaan kasvaisi noin 110 000 ihmisellä, joista alaikäisiä on 27 000. Lapsiperheköyhyys on lisääntynyt lähes 20 000 lapsella. Yhä useampi lapsi näkee oman tulevaisuutensa aiempaa epävarmempana. Sosiaali- ja terveysministeriön arvio osoittaa, että yli 80 prosentilla toimeentulotukea saaneista henkilöistä käytettävissä olevat tulot laskivat vuosien 2024–2025 muutosten seurauksena (STM 2024).
- YK:n Lapsen oikeuksien komitea on suositellut, että Suomi välttää sosiaaliturvaetuuksien leikkauksia, jotka vaikuttavat köyhyyden ja syrjäytymisen vaarassa oleviin lapsiin.
- Toimeentulotuen kokonaisuudistuksen vaikutuksesta tulonmenetykset kasvavat edelleen ja tuensaajien pienituloisuus lisääntyy ja syvenee. Toimeentulotuki on viimesijainen turva, jonka tehtävänä on mahdollistaa ihmisarvoisen elämän edellytykset myös köyhemmissä perheissä.
- Myös uuteen yleistukeen on tehtävä tarkennuksia, jotta se ei heikennä perheiden taloudellista tilannetta.
- Toimeentulotuen perusosia ei pidä alentaa, eikä perustoimeentulotuen tasoa leikata. Ansiotulovähennys tulee säilyttää. Terveysmenot tulee huomioida jatkossakin niin, että jokainen toimeentulotuen varassa oleva voi hoitaa sairauksiaan.
- Yleistukeen tulisi tehdä lapsikorotus ja lapsiperheiden tarveharkinnan erikoissäännöt säilyttää. Yleistuki tulisi asettaa riittävälle tasolle ja indeksikorotukset olisi tehtävä normaalisti vuodesta 2026 alkaen.

KUN KOTI EI TUNNU KODILTA

Ensi- ja turvakotien liitto (ETKL) on toiminut 80 vuotta turvallisten ihmissuhteiden puolesta. Jäsenyhdistyksemme ympäri Suomea auttavat, kun vauvaperheen arki on solmussa, lähisuhdeväkivalta uhkaa tai vanhemmat eroavat. Jokaisella on oikeus kotiin, jossa on turvallinen olo.

Katso, missä ja miten autamme:

ensijaturvakotienliitto.fi

ENSI- JA TURVAKOTIEN LIITTO

80 KUOTTA